

Parísarreglurnar og Mannréttindaskrifstofa Íslands

Margrét Steinarsdóttir
Framkvæmdastjóri Mannréttindaskrifstofu Íslands

Þróun innlendra mannréttindastofnana

- 1946, hugmyndir um innlendar mannréttindastofnanir ræddar í fyrsta sinn á öðrum fundi Efnahags- og félagsmálaráðs Sameinuðu þjóðanna (e. ECOSOC).
- Árið 1960 var málið aftur tekið til umræðu þegar ECOSOC sendi frá sér ályktun þar sem það lagði áherslu á mikilvægi landsstofnana við verndun og eflingu mannréttinda.
- 7. og 8. áratugur 20. aldarinnar - mikil umræða innan Sameinuðu þjóðanna um grunnhugtök mannréttindaverndar sem kristallaðist í samþykkt helstu mannréttindasamninga stofnunarinnar. Samhliða jókst umræða um innlendar mannréttindastofnanir

Parísarreglurnar um innlendar mannréttindastofnanir (1993)

- Starfa í heimalandi sínu og hafa umboð til að vinna að eflingu og vernd mannréttinda á víðtækum grunni
- Æskilegt valdsvið, umboð, samsetning og starfsaðferðir
- Fjármagnaðar af ríkinu en sjálfstæðar – ráðning starfsfólks
- Umboð í stjórnarskrá eða með lögum þar sem skýrt er kveðið á um hæfi og vald
- Fjölræði

Hlutverk innlendra mannréttindastofnana

1. Ráðgjöf til stjórnvalda varðandi eflingu mannréttinda og vernd, skoða mál að eigin frumkvæði.
2. Eftirlit með því að löggjöf og stjórnarsýsla samræmist mannréttindareglum.
3. Að hvetja stjórnvöld til að fullgilda mannréttindasamninga og tryggja að réttindi sem þeir kveða á um séu virt.
4. Að leggja til upplýsingar til alþjóðlegra eftirlitsstofnana.

Hlutverk innlendra mannréttindastofnana

5. Samstarf við alþjóðastofnanir og innlendar mannréttindastofnanir annarra landa.
6. Að aðstoða við mótun mannréttindakennslu og rannsóknir.
7. Að upplýsa og fræða almenning um mannréttindamál.

Skyldur innlendra mannréttindastofnana:

- Taka upp málefni sem vísað er til þeirra af yfirvöldum og skoða mál að eigin frumkvæði
- Hlýða á mál einstaklinga og afla hvers kyns upplýsinga.
- Samstarf við fjölmiðla
- Skipuleggja fundi með aðildarfélögum
- Samráð við aðrar opinberar stofnanir sem vinna að mannréttindum
- Koma á samstarfi við frjáls félagasamtök sem vinna að mannréttindum.

Mannréttindaskrifstofa Íslands var stofnuð í Almannagjá á Þingvöllum hinn 17. júní 1994

Að stofnuninni stóðu frjáls félagsamtök og stofnanir
Óháð og vinnur að framgangi mannréttinda með því að:

- stuðla að rannsóknum og fræðslu
- efla umræðu um mannréttindi á Íslandi
- eftirlitshlutverk -umsagnir um lagafrumvörp og skýrslur til alþjóðlegra eftirlitsstofnana
- kemur fram fyrir Íslands hönd í alþjóðlegu samstarfi.

Helstu verkefni

- Heimasíða og vefsetur um mannréttindi
- Bókasafnið
- Bókaútgáfa - „Mannréttindi í þrengingum“, „Ragnarsbók“ o.fl.,
- Rannsóknarverkefni á íslenskum rétti og alþjóðlegum mannréttindasáttmálum
- Ritröð Mannréttindaskrifstofunnar -NHRI, „Réttindi transgender fólks á Íslandi“
- Ráðstefnur og málfundir
- Umsagnir um lagafrumvörp og þingsályktunartillögur

Helstu verkefni

- Alþjóðleg samtök er vinna að mannréttindamálum
- Fyrirspurnir og erindi einstaklinga og annarra
- Umsagnir um lagafrumvörp og þingsályktunartillögur
- Skýrslur til alþjóðlegra eftirlitstofnana (ICCPR, CRC, UPR) nýjast ICESCR
- Alþjóðlegt samstarf, norrænt, Sp, Evrópuráð, AHRI, Norðurlandaráð
- 16 daga átak gegn kynbundu ofbeldi (25. nóvember – 10. desember)
- Evrópuvika gegn kynþáttamisrétti (13. mars – 21. mars)

Helstu verkefni

- ESB verkefnið PROGRESS
- Lögfræðiráðgjöf fyrir innflytjendur- samningur við velferðarráðuneyti
- Grundtvig verkefni- Demanding Fundamental Rights: Legal Literacy in Adult Education
- Starfshópur til að endurskoða fyrirkomulag réttindagæslu fyrir fatlað fólk, vinnuhópur um búsetuskerðingar
- Rannsókn- forsjármál- annar aðila erlendum